

Matematicko-fyzikálny časopis

Zprávy

Matematicko-fyzikálny časopis, Vol. 6 (1956), No. 2, 130--131

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/126538>

Terms of use:

© Mathematical Institute of the Slovak Academy of Sciences, 1956

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://project.dml.cz>

ZPRÁVY

PROFESOR FYZIKY MOSKOVSKÉJ UNIVERZITY
D. D. IVANENKO V BRATISLAVE

V sobotu 19. novembra 1955 prišiel do Československa na pozvanie Československej Akadémie vied vynikajúci sociálny fyzik, člen korešpondent Akadémie vied SSSR, profesor fyziky na Moskovskej univerzite D. D. Ivanenko.

V piatok 25. novembra zavítal aj do Bratislavy, kde ho privítali zástupcovia fyzikálnych ústavov bratislavských vysokých škôl. Vzácny hosť si v dopoludňajších hodinách prezrel ústav fyziky univerzity Komenského a pracoviská Slovenskej Akadémie vied. Poobede navštívil katedru fyziky SVŠT. V jej posluchárni mal prednášku na tému: »Urýchľovače iónov v nukleárnej fyzike«. Prednášku si s nevšedným záujmom vypočulo mnoho záujemcov z radov profesorov, docentov, asistentov, pracovníkov vo výskume a z radov študentstva.

D. D. Ivanenko je svojimi prácami dobre známy na celom svete. Bol prvým fyzikom, ktorý vyslovil hypotézu, že jadro sa skladá z dvoch ťažkých elementárnych častíc, z protónov a neutrónov. Táto hypotéza má v súčasnej nukleárnej fyzike zásadný význam. Spolu s J. E. Tammom rozpracoval teóriu výmenných síl v jadre. Teóriu jadra možno verifikovať najlepšie jeho rozbitím, k čomu je však potrebný prúd iónov o vysokých energiách. To priviedlo D. D. Ivanenku k štúdiu iónových urýchľovačov. R. 1944 spolu s I. Pomerančukom dokázal, že elektrón, pohybujúci sa po kružnici v betatróne alebo v synchrotróne, musí žiariť, t. j. strácať časť energie. Zdôvodnil tak nemožnosť postavenia betatrónu pre elektróny s energiou presahujúcou 500 MeV.

D. D. Ivanenko je však známy aj ako vynikajúci odborník v kvantovej teórii poľa. Aj u nás je veľmi dobre známa obsiahla kniha: »Kvantovaja teorija poľa«, ktorú napísal v spolupráci s I. I. Sokolovom.

Profesor Ivanenko nezostal v Bratislave nič dlhší svojej povesti vysokokvalifikovaného fyzika a výborného pedagóga. Svojou temperamentnosťou, majstrovským ovládaním problematiky a priliehavým humorom získal si sympatie všetkých a po prednáške zaslúžené uznanie dlhotrvajúcim potleskom.

Vrelo sa zaujímal o stav fyziky na Slovensku a nadviazal styky s jej význačnými predstaviteľmi. Nepochybujeme o tom, že sa mu v Bratislave ľúbilo. Doznal to sám, keď v poďakovaní za prívät akademika Jura Hronca okrem iného povedal: »Prišiel som do vašej krásnej starobylej Bratislavy prvý, no dúfam nie posledný raz.«

Iste je želaním všetkých, ktorí mali možnosť sa s ním poznať a vypočuť jeho prednášku, aby sme ho v Bratislave mohli vítať čo najčastejšie.

Július Krempaský

NÁVŠTEVA PROF. WLADYSŁAWA ORLICZA V BRATISLAVE

Počas svojej návštevy v Československu zastavil sa i v Bratislave v dňoch 21. až 24. októbra 1955 Wladyslaw Orlicz, vynikajúci poľský matematik, profesor matematiky na univerzite v Poznani. Prof. Orlicz mal 21. októbra 1955 v posluchárni Katedry matematiky Prírodovedeckej fakulty Univerzity Komenského prednášku na tému O niektorých aplikáciách Saksových priestorov.

Prof. Orlicz je jedným z najvýznamnejších poľských pracovníkov vo funkcionálnej analýze. V tomto obore začal pracovať v známom krúžku matematikov, ktorý vytvoril prof. Banach v Lwowe. Prof. Orlicz vo svojej prednáške i v rozhovoroch s bratislavskými matematikmi potvrdil skvelú úroveň poľskej matematiky. Ukázalo sa, akého vynikajú-

ceho učiteľa majú v ňom jeho žiaci, pretože vie položiť veľa zaujímavých problémov, a to i v zdanlivo tak vyčerpaných partiách matematiky, ako sú lineárne normované priestory. Dôkazom toho je i sám pojem Saksovho priestoru, ktorý prof. Orlicz vytvoril.

Počas svojej návštevy si prof. Orlicz prezrel bratislavské matematické pracoviská. Živo sa zaujímal o problémy rázu organizačného, pedagogického, ako aj o tie, ktoré súvisia s matematikou a výchovou matematických vedeckých pracovníkov. Dňa 23. októbra navštívil prof. Orlicz Domov vedeckých pracovníkov v Smoleniciach.

Podľa vlastných slov profesora Orlicza sa mu v Bratislave veľmi páčilo. Dúfame, že znovu navštívi Československo a že neobíde ani Bratislavu. Jeho prítomnosť zaiste zasa oživí záujem o matematické problémy u nás.

Igor Kluvánek